

Ο ΕΜΨΥΧΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Όταν ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο, τοῦ ἐξασφάλισε μὲ ἰδιαίτερη φροντίδα τὸν ἰδανικότερο τόπο κατοικίας. «Ἐφύτευσε Παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον». Ἔχαμε ἕναν κήπο μοναδικό, «παντοίοις ὠραῖσμένον φυτοῖς», στολισμένο μὲ κάθε δένδρο «ὠραῖον εἰς ὄρασιν καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν». Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος ἦταν μέτοχος θείας ζωῆς, «ισάγγελος μικτός» (ὕλικός καὶ πνευματικός) καὶ «ζῶον μικτόν, μέσον ταπεινότητος ἡμῶν καὶ μεγέθους», μικρὸς καὶ μέγας ταυτόχρονα.

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως, μὲ τὴν παράβαση τῆς θεϊκῆς ἐντολῆς, ἀπώλεσε τὸν πάντερπνο ἐκεῖνο Παράδεισο. Μὲ τὴν ὑποβολή τοῦ ὄφως, πρώτη ἡ Εὐά καὶ κατόπιν ὁ Ἀδάμ, ἐπέτρεψαν τὴν εἴσοδο τῆς ἁμαρτίας στὸν κόσμο. Ἡ ἁμαρτία συνεπέφερε κατάσταση θνητότητας. Ἡ Εὐά, πλασμένη γιὰ μητέρα τῆς ζωῆς, κληροδότησε στὰ τέκνα τῆς τὸν θάνατο. Μετ᾽στρεψε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ σὲ κατάρα. Τῆ χαρὰ σὲ ἄρα (βλ. καὶ ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ, ἀρ. φ. 416, Μάρτ. 2018).

Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἔμειναν μονίμως ἐκεῖ. Μιὰ δεύτερη Εὐά ἀνέτειλε στὸν κόσμο. Τὸ ἀνθρώπινο γένος δὲν καταδικάστηκε ἀνεπιστρεπτί. Παρὰ τὴ μακραίωνη ταλαιπωρία του, κατάφερε κάποτε νὰ κυφορήσει τὴ μητέρα τοῦ Θεοῦ, τὴν Θεοτόκο. Στὸ πρόσωπό της ξαναβρήκαμε τὸν χαμένο παράδεισο, ὅλα τὰ θεϊκὰ ἀγαθὰ ποὺ εἶχαμε χάσει κατὰ τὴν πρώτη μας παρακοή.

Ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι ἡ ἐπανόρθωση τῶν πάντων. Ἀνάκληση τοῦ Ἀδάμ, λύτρωση τῆς Εὐάς, λύση τῆς κατάρας, ἐρχομὸς τῆς εὐλογίας. «Χαρὰς αἰτία» γιὰ ὅλον τὸν κόσμον, ἀφοῦ μέσω αὐτῆς «χαρὰς πληρούμεθα καὶ ζωὴν κληρονομοῦμεν», «χαρὰς μέτοχοι

γενόμενοι τῆς αἰδίου». Οἱ Πρωτόπλαστοι λόγω τῆς δαιμονικῆς ἀπάτης γυμνώθηκαν ἀπὸ τὴ θεοῦφανη στολή, ἀπὸ τὰ θεϊκὰ χαρίσματα ποὺ στόλιζαν τὴν ψυχὴ τους. Ἀφότου ὅμως κυφορήσε τὸν Χριστὸ ἢ Παναγία, «στολὴν ἀφθαρσίας ἐνεδύθημεν» πάλι.

Γι' αὐτὸ καὶ ἀναφωνοῦμε στὸν ὑπέροχο Ἀκάθιστο Ὑμνο: «Χαῖρε, Ἐδέμ ἀνοίξασα τὴν κεκλεισμένην, Ἀγνή». Γεμάτοι εὐγνωμοσύνη ἀναγνωρίζουμε, ὅτι δι' αὐτῆς «ἐλύθη παράβασις» καὶ «ἠνοίχθη Παράδεισος». Καὶ ὄχι μόνον ἀνοίξε τὸν Παράδεισο, ἀλλὰ ἡ ἴδια πλέον, ἡ θεόνυμφη Δέσποινα, εἶναι τώρα **μυστικός καὶ ἔμψυχος Παράδεισος, «κῆπος κεκλεισμένος καὶ πηγὴ ἐσφραγισμένη»**. Ἄν ὁ παλαιὸς Παράδεισος εἶχε στὸ μέσον του τὸ δένδρο τῆς ζωῆς, τώρα ἡ Θεοτόκος, ὡς μυστικός Παράδεισος, βλαστάνει «ἀγεωργήτως», χωρὶς ἀνθρώπινη παρέμβαση, τὸν Χριστό. Εἶναι «ὁ αἰθθαλὴς τῆς ἀφθαρσίας παράδεισος», ὅπου «τὸ ζωοποιὸν ξύλον φυτευθέν», χορηγεῖ σὲ ὅλους καρποὺς ἀθανασίας (ἅγ. Γρηγόριος Νεοκαισαρείας). Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς, αὐτὸ «τὸ ξύλον τῆς ζωῆς» ποὺ ἔχει ἐν μέσῳ, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, ὀνομάζεται **ἔμψυχος Παράδεισος καὶ νοητὴ Ἐδέμ** ἢ Θεοτόκος.

Ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχει μέτρο σύγκρισης ἀνάμεσα στὸν παλαιὸ καὶ τὸν νέο Παράδεισο. Ἡ νοητὴ Ἐδέμ, ἡ Παναγία, ἀναδείχθηκε πῶς ἱερὴ καὶ πῶς θεϊκὴ ἀπὸ τὴν πρώτη Ἐδέμ. Γιατὶ ἂν σὲ κείνη κατοίκησε ὁ χοϊκός, ὁ γήινος Ἀδάμ, στοὺς κόλπους τῆς Θεοτόκου κατοικεῖ ὁ νέος Ἀδάμ, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ (ἅγ. Ἰω. Δαμασκηνός).

Σ' αὐτὸν τὸν ἔμψυχο Παράδεισο, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, στὴ χώρα τοῦ ἀχωρήτου, εἶθε νὰ κατοικήσουμε ὅλοι μας!

Πρωτ. Δ. Μ.

ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑ ΟΠΛΑ

Λίγο πριν τό Πάθος Του ό Χριστός απηύθυνε και σέ μās - και όχι μόνο στους Έβραίους - εκείνο τό κορυφαίο παράπονο: «Ίερουσαλήμ, Ίερουσαλήμ, πόσες φορές θέλησα νά μαζέψω τά παιδιά σου, όπως ή κλώσσα μαζεύει τά κλωσσόπουλα κάτω από τά φτερά της, αλλά έσεις δέν τό θελήσατε!» (Ματθ. 23, 37) Γιατί άραγε; Γιατί;

Αυτός όμως, πού Τόν άνεβάσαμε στον Σταυρό φορτωμένο μέ όλα τα αναπάντητα «γιατί;» της δικής μας περιφρόνησης, κακίας και έγκατάλειψης, φτάνει πάνω στον Σταυρό νά νιώσει ως άνθρωπος και την έσχατη έγκατάλειψη από αυτόν τον ίδιο τον Έπουράνιο Πατέρα Του, και νά ξεστομίσει τό πιο δυνατό «γιατί;» της ανθρώπινης ιστορίας! «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μέ έγκατέλειψες;»

Όπως ένιότε συμβαίνει και μέ δικά μας «γιατί;», έτσι κι ο Χριστός πάνω στον Σταυρό δέν πήρε κι Έκείνος απάντηση στο έκκωφαντικό «γιατί;» της τελευταίας προσευχής του! Κι ενώ ως Θεός μπορούσε νά ... σώσει τόν Έαυτό Του και νά κατεβεί από τόν Σταυρό, δέν υπάκουσε στη λογική των σταυρωτών Του, πού Τόν προκαλούσαν νά τό κάνει δήθεν για νά πιστέψουν σ' Αυτόν. Δέν υπάκουσε στη λογική του βλάσφημου ληστή, πού του έλεγε: «Άν είσαι ό Χριστός, σώσε τόν έαυτό σου και κατέβα από τόν Σταυρό. Σώσε τόν έαυτό σου, σώσε κι έμάς». Δέν υπάκουσε στη **λογική τή δική μας, μιά λογική πού και σήμερα Τόν θέλει άπλως «πυροσβέστη» όλων των επίγειων κακών και τίποτε άλλο!**

Άντίθετα, υπάκουσε στον Πατέρα Του, πού Τόν έστειλε νά γίνει όχι άπλως «πυροσβέστης» στις φωτιές των επίγειων δοκιμασιών μας, αλλά κάτι ασύγκριτα μεγαλύτερο και μονιμότερο: έλευθερωτής των ψυχών μας από τή σκλαβιά των παθών και της άμαρτίας και Νικητής του

έσχατου έχθροϋ μας, του θανάτου! Αυτά τά λυτρωτικά και αιώνια δώρα, αυτούς τους κορυφαίους καρπούς της αγάπης αλλά και της παντοδυναμίας Του, μās τους χάρισε με τόν παράδοξο τρόπο της Άκρας Ταπείνωσής Του, του έκουσίου έξευτελισμού Του, του έκουσίου Πάθους Του και του έκουσίου θανάτου Του πάνω στον Σταυρό! Έτσι έκανε τόν Σταυρό και τόν θάνατό Του, όχι ένδειξεις αδυναμίας Του, αλλά τά πιο ένδοξα σημάδια της Παντοδυναμίας Του!

Πολύ παράδοξη φαίνεται ή παντοδυναμία του Θεού μας! Με αυτό τόν τρόπο θέλησε νά μās δείξει ότι ή αγάπη και ή παντοδυναμία Του ταυτίζονται. Τά όπλα του δέν είναι ή γροθιά, τό τσεκούρι ή τά τάνκς. Τά κορυφαία σημάδια της παντοδυναμίας Του δέν ήταν ό χορτασμός των πεντακισχίλιων, οι θεραπείες των αρρώστων ή οι προσωρινές αναστάσεις κάποιων νεκρών. Τά πιο δυνατά όπλα Του έγιναν ή έσχατη ταπείνωση του Σταυρικού του θανάτου και ό φαινομενικός έκμηδενισμός της Θεόσωμης ταφής Του!

Και αυτά τά έκανε και όπλα δικά μας, στον πόλεμο κατά του κακού, κατά του διαβόλου και κατά του ίδιου του θανάτου μας. Δύναμή μας και όπλα μας είναι ό Σταυρός και ό Τάφος Του! Ό πόνος Του και ό θάνατός Του! Δέν είναι ή Σταύρωσή Του ή ήττα, την όποια διαδέχεται ή νίκη, ή Άνάσταση, αλλά ΚΑΙ ή Σταύρωση είναι νίκη, την όποια διαδέχεται ή επίσης νίκη, ή Άνάσταση. «Η Άνάσταση», λέει ό π. Γεώργιος Φλωρόφσκι, «άποκαλύπτει και συνεχίζει τή νίκη του Σταυρού. Η δύναμη της Άνάστασης είναι ακριβώς ή δύναμη του Σταυρού!»!

Άρχιμ. Β.Α.

ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ

Ο Χάρολντ Πίντερ (1930-2008) υπήρξε σπουδαίος άγγλος συγγραφέας (βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 2005). Σέ συνέντευξή του είπε και τά έξής πολύ ένδιαφέροντα (Έφοδος στόν Ούρανό, έκδ. Άρμός, 2007, σελ. 406):

«Οί άνθρωποι τής έξουσίας ύποφέρουν συνήθως από τρομακτική ματαιοδοξία. Είναι πονηροί και άσχημοι. Άσχημος για μένα είναι ό άπληστος, ό επιθυμών νά έξουσιάζει. Τό «μέτρο» πού έκπέμπουν οί πράξεις μας είναι ή όμορφιά μας! Στο έργο μου «Ώρα για πάρτυ», σέ ένα πολύ κομφό διαμέρισμα στό κέντρο τής πόλης, κάποιοί άνθρωποι κάνουν ένα πάρτυ. Από έξω, από τόν δρόμο, πού και πού άκούγονται φωνές, ήχοι έλικοπτέρων και γενικότερα γίνεται κάποια πορεία, μιά διαδήλωση. Κάποια στιγμή, μερικοί άνθρωποι εκεί έξω συλλαμβάνονται βιαίως από τήν άστυνομία! Μέσα στό διαμέρισμα ύπάρχουν κάποιοι πού γνωρίζουν, και μερικοί μάλιστα είναι πολύ άναμειγμένοι σέ ό,τι γίνεται έξω! Ένας από τούς χαρακτήρες του έργου λέει σέ ένα σημείο: «Θέλωμε ειρήνη και θά τήν έχουμε, αλλά θέλωμε μιά ειρήνη άκλόνητη, έτσι...» και δείχνει στους άλλους τήν σφιγμένη του γροθιά. Γι' αυτόν, ή ειρήνη είναι άκλόνητη, καλή, αναγκαία, μέ τήν προϋπόθεση ότι ή έξουσία είναι στά χέρια του! Αυτό είναι τό κυριότερο χαρακτηριστικό όλων τών ανθρώπων τής έξουσίας πού γνώρισα. **Οί έννοιες τών λέξεων γι' αυτούς όρίζονται από τό προσωπικό τους συμφέρον.** Η ειρήνη είναι πόλεμος, άν δέν είναι αυτοί ή έξουσία!»

Έκπληκτικές οί διαπιστώσεις του διάσημου συγγραφέα. Προπαντός γιατί μάς άφορούν όλους! Έφόσον τό προσωπικό συμφέρον τών ανθρώπων πολύ συχνά καθορίζει τόν τρόπο τής σκέψης και τής ζωής τους. Δυνατότητα θεραπείας ύπάρχει;

Παραμονές του Πάθους του Χριστού, δύο από τούς μαθητές του Του ζητούν πρωτεία έξουσίας! Οί υπόλοιποι δέκα

άκοϋν και άγανακτοϋν! Ό Χριστός τούς διορθώνει όλους λέγοντας:

«Ξέρετε ότι οί άρχοντες τών έθνών κυβερνοϋν τυραννικά... Σέ σάς όμως δέν πρέπει νά γίνεται αυτό. Αλλά όποιος από σάς θέλει νά γίνει μεγάλος, πρέπει νά είναι ύπηρέτης σας. Και όποιος θέλει νά είναι ανάμεσα σας πρώτος, πρέπει νά είναι δούλος σας. Όπως άκριβώς ό Υίός του Άνθρώπου δέν ήλθε νά ύπηρετηθεί αλλά νά ύπηρετήσει· και νά δώσει τήν ζωή του λύτρο για πολλούς» (Ματθ. 20, 25-28).

Έπεξηγγεί ό άγιος Ίωάννης ό Χρυσόστομος αυτά τά λίγο... βαριά λόγια:

«Τό πάθος τών πρωτείων είναι τυραννικό και ένοχλεί συνεχώς άκόμη και τούς σπουδαίους ανθρώπους. Γι' αυτό ό Κύριος «τέμνει» τίς ψυχές τών μαθητών του πού έχουν πληγεί από τήν άμαρτία. Και άφαιρεί: από τούς μέν, τήν ύπερηφάνεια (=πρωτεία): από τούς δέ, τόν φθόνο. (Γιατί μόνο αυτοί οί δύο νά ζητούν προνόμια). Έγώ, λέγει, ό Χριστός “και τή ζωή μου έδωσα”. Και για ποιούς τό έκανε; Για τούς έχθρους. Μή φοβηθείς, λοιπόν, νά ταπεινωθείς, έπειδή τάχα μειώνεται έτσι ή δόξα σου. Έσύ ταπεινώσεσαι για τό συμφέρον σου. Μέ τήν ταπεινώσή σου σώζεσαι. Αυτή είναι ή θύρα τής βασιλείας τών Ούρανών» (Είς τό κατά Ματθαϊον, Όμιλία 65, Ρ.Γ. 58, 622).

Άς παρακαλέσουμε, λοιπόν, τόν Χριστό:

«Νυμφίε Χριστέ, Σύ πού είσαι ωραιότερος (=άγιώτερος) από όλους τούς ανθρώπους και μάς κάλεσες στό πνευματικό τραπέζι τής Βασιλείας Σου, από τήν «άσχημη» μορφή μου άφαίρεσε τά «άσχημα ρούχα» μου (=τά άμαρτήματά μου), μέσω τής συμμετοχής μου στά παθήματά Σου. Και άφοϋ μέ στολίσεις μέ τήν στολή Δόξης τής ωραιότητάς Σου, ανάδειξέ με πλήρη χαράς συνδαιτυμόνα τής Βασιλείας Σου, ως εϋσπλαγχνος». (Μεγάλη Δευτέρα βράδυ, άπόστιχα αίνων).

Άρχιμ. Ν.Κ.

ΤΙΜΗ ΑΓΙΟΥ, ΜΙΜΗΣΗ ΑΓΙΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία ὀνομάζεται ἀπό τούς Διδασκάλους καί Ὑμνογράφους «Οὐρανός Πολύφωτος». Ἡ ὀνομασία αὐτή εἶναι μιὰ εἰκόνα πού μᾶς παρουσιάζει τήν πνευματική λαμπρότητα καί ὠραιότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως ὁ φυσικός οὐρανός εἶναι γεμάτος ἀστέρια, ἄλλα μικρά καί ἄλλα μεγάλα, πού λάμπουν τή νύκτα καί τήν ἡμέρα λάμπει τό μεγάλο ἀστέρι πού λέγεται ἥλιος, ἔτσι καί ὁ πνευματικός οὐρανός, ἡ Ἐκκλησία. Ἡλιος ὁ Χριστός, Ἀστέρια εἶναι οἱ Ἅγιοι, πού λάμπουν στό πνευματικό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας. Λάμπουν μέ τό φρόνημα, τό ἥθος, τή συμπεριφορά, τόν τρόπο τῆς ζωῆς, τά λόγια τῆς διδασκαλίας καί τά θαύματα πού κάνουν· ταυτόχρονα διαφέρουν ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο στήν τιμή καί στή δόξα. Κάθε ἅγιος ἔχει τή δική του λάμψη καί τά ιδιαίτερα χαρίσματά του. Ἀναρίθμητα τά ἀστέρια. Ἀναρίθμητοι καί οἱ ἅγιοι.

Οἱ ἅγιοι εἶναι «ζωντανές εἰκόνες τοῦ Θεοῦ» ἐπί τῆς γῆς, «ἐπίγειοι ἄγγελοι καί οὐράνιοι ἄνθρωποι», ἐφαρμοσμένο Εὐαγγέλιο, κατοικητήρια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὅ,τι πιό ἐκλεκτό ἔχει νά παρουσιάσει ἡ ἀνθρωπότητα, τό «ἅλατι τῆς γῆς», τό «φῶς τοῦ κόσμου». Ἀποδεικνύουν σέ ποιά ὕψη ἀρετῆς καί ἀγιότητος μπορεῖ νά φθάσει ὁ ἄνθρωπος, ὄχι μέ τίς δικές του δυνάμεις ἀλλά μέ τήν δύναμη τοῦ Χριστοῦ.

Ἔχουμε χρέος νά τιμοῦμε τούς ἁγίους. Μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νά τούς ἱκετεύουμε νά μεσιτεύουν γιά μᾶς, διότι χάρις στήν ἀρετή τους ἔχουν περισσότερη παρρησία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔλεγε, πολύ ὠραία: «τιμή ἁγίου, μίμηση ἁγίου». Ἡ πιό γνήσια τιμή πού μποροῦμε νά τούς προσφέρουμε δέν εἶναι

τά λόγια καί ὁ θαυμασμός μας, ἀλλά ἡ προσπάθεια νά τούς μιμηθοῦμε.

Οἱ ἑορτές τῶν ἁγίων εἶναι ἀφορμή εὐφροσύνης καί χαρᾶς, πρόξενοι μεγάλης ὠφέλειας καί προτροπή γιά ἀρετή. Ὅταν, ὅμως, τίς γιορτάζουμε μέ σωστό τρόπο. Ὅχι **εἰδωλολατρικά** καί **σωματικά**: «φάγωμεν καί πίωμεν», μόνο μέ γλέντια, διασκεδάσεις, μεθύσια. Ἀλλά ὅταν τίς γιορτάζουμε **χριστιανικά** καί **πνευματικά** ἐμβαθύνοντας στό νόημά τους, διαβάζοντας καί συμμετέχοντας στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Τότε κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο: «ἐλευθερώνουμε τίς ψυχές μας ἀπό κάθε ἁμαρτία· καταβάλλουμε τό θυμό πού εἶναι σάν θηρίο· περιορίζουμε τή γλώσσα πού μοιάζει μέ ξίφος· βάζουμε σ' αὐτιά μας πόρτες γιά νά ἀνοίγουν καί νά κλείνουν καλά· ἐπιβάλλουμε προσοχή καί σωφροσύνη στά μάτια μας». Καί ἔτσι ἀποδίδουμε τήν ἀρμόζουσα στούς ἁγίους τιμή.

Μήν ἀφήνουμε νά περνοῦν ἀνεκμετάλλευτες οἱ θαυμάσιες εὐκαιρίες τῶν ἑορτῶν τῶν ἁγίων. Ἄς φροντίζουμε κάθε χρόνο νά συμμετέχουμε σέ αὐτές καί νά ζοῦμε ὄλο καί πιό βαθιά τό νόημά τους.

Ἄρχιμ. Ι.Ν.

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν

Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Ἐκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως Χρυσόστομος

Ἑπεὶθ.: Ἄρχιμ. Νικων Κουτσιδης • ΤΗΛ. 2682051161

Κωδικός 091984 9

ΜΑΡΤΙΟΣ 2020 • Ἀρ. Φύλλου 440 • Ἔτος ΛΓ'

Διανέμεται δωρεάν • Εἰσφορές δεκτές

Ἐκδοτική Παραγωγή «ΕΠΙΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.»

Ἀθήνα

